

ESITYS OTTO-OIKEUDEN KÄYTTÄMISESTÄ

Päivämäärä	11.02.2026
Kunta	Rautavaaran kunta
Vastaanottaja	Kunnanhallituksen kokous
Asia	Elinkeinopäällikön viranhaltijapäätös: RKEP 2026 – SeVe TIIMI Oy – Postipalveluiden turvaaminen, § 8/2026
Esittäjä	Tiina Föhr, kunnanhallituksen jäsen

1. Esitys

Esitys kunnanhallitukselle käyttää kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta ja ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi elinkeinopäällikön viranhaltijapäätöksen RKEP 2026 – SeVe TIIMI Oy – Postipalveluiden turvaaminen, § 8/2026, sekä kumota otto-oikeuden kohteena oleva päätös. Otto-oikeuden käytön edellytyksistä, määräajasta ja muotovaatimuksista on ohjeistettu Kuntaliiton otto-oikeuslinjauksessa.

2. Oikeusperusta ja menettely

Kuntalain 92 § koskee asian ottamista ylemmän toimielimen käsiteltäväksi (otto-oikeus). Lainkohtaa sovelletaan kunnanhallituksen alaisen viranomaisen tekemiin päätöksiin. Rautavaaran kunnan hallintosäännössä (§ 30–35) säädetään asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

3. Perustelut

3.1 Elinkeinopäällikön toimivalta (§ 49:12) ja määrärahasidonnaisuus

Rautavaaran kunnan tehtäväkuvauksen mukaan: 'Elinkeinopäällikkö päättää elinkeinotukien myöntämisestä.' Elinkeinotuen myöntäminen on aina määrärahasidonnaista ja siten tukipäätös voidaan tehdä vain käytettävissä olevan määrärahan puitteissa, eikä viranhaltija voi sitoa kuntaa toistaiseksi ilman toimielimen erillistä päätöstä. Selvästi hallintosäännön vastaista on sitoa tukiaika postipalvelun tarjoamiseen, ilman talousarviosidonnaisuutta, mutta tukimuoto on myös epäselvä. Päätöksestä ei käy ilmi onko hakija tehnyt oma-aloitteisen hakemuksen ja onko kyse elinkeinotuista vai onko kyse erillisestä talousarviovarauksesta nimenomaan postipalveluiden hoitoa koskien, kuten päätöksessä lukee. Tämä aiheuttaa epäselvyyden, johtuen siitä, että kunnanhallitukselle ei ole varattu mahdollisuutta pyynnöistä huolimatta tutustua talousarvioon tilitasolla ja käyttötaloussuunnitelmia ei ole vielä hyväksytty vuodelle 2026, joten postipalveluiden tuottamiseen kohdistetusta määrärahasta ei ole tehty päätöstä.

3.2 Hallintoasian vireilletulo (§ 20 Hallintolaki)

Hallintolaki § 20 säättää hallintoasian vireilletulosta seuraavaa: "Hallintoasia tulee vireille, kun asian vireille panemiseksi tarkoitettu asiakirja on saapunut toimivaltaiseen viranomaiseen tai kun asia on sille suullisen vireillepanon yhteydessä esitetty ja käsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot on kirjattu." Hallintoasia tulee vireille viranomaisen aloitteesta vain, jos laissa tai toimivallassa nimenomaisesti näin nimenomaisesti säädetään. Pyydetään viranhaltijalta selvitys hallintoasian laillisesta vireilletulosta, koska viranhaltijapäätöksessä jää asian vireilletulo epäselväksi. Mikäli asian vireillepano on puutteellinen, asiaa ei tällöin ole tullut kuntaan vireille hallintolain edellyttämällä tavalla.

3.3 Hankintaoikeudellinen epäselvyys

Tukiaika on päätöksessä sidottu aikaan, jolloin tuensaajalla on voimassa oleva palvelusopimus postipalvelun toimittajan kanssa ja postipalvelu on avoin ja tasapuolisesti kaikkien käytettävissä. Tuen ehdoksi on näin ollen asetettu palvelun ylläpito, palvelun avoimuus ja saatavuus, kyse ei näin ollen ole enää selkeästä avustuksesta, vaan vastikkeellisesta järjestelystä, joka muistuttaa palvelun ostoa. Tällöin tulisi arvioida tuleeko sovellettavaksi julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntö, miksi kilpailutusta ei ole tehty, miksi suorahankinnan perusteet puuttuvat.

3.4 Postipalvelujen yleispalvelu on valtakunnallinen velvoite

Postilain mukaan yleispalveluvelvoite ei koske kuntaa. Lain 14–16 §:ssä säädetään yleispalvelun sisällöstä, ja toimipistevelvoitteen mukaan jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi yleispalvelua tarjoava toimipiste. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom valvoo postilain noudattamista ja nimeää tarvittaessa yleispalveluyrityksen.

3.5 Päällekkäisen rahoituksen riski ja tarkoituksenmukaisuus

Jos kunnan tuki kohdistuu samoihin velvoitteisiin ja kustannuksiin, jotka postilain mukainen yleispalveluvelvoite jo kattaa, syntyy päällekkäinen rahoitustilanne. Kunnan ei tule rahoittaa valtion vastuulle kuuluvaa lakisääteistä yleispalvelutehtävää.

3.6 Tarve kunnanhallituksen kokonaisharkinnalle

Postipalveluntuottajana kunnassa ennen nykyistä palveluntuottoajaa toimi yleishyödyllinen, voittoa tavoittelematon yhdistys, jolle kunta myönsi toiminta-avustusta 5.000 euroa vuonna 2024 ja totesi avustuspäätöksessä, että avustusta ei enää jatkossa myönnetä.

Asia vaikuttaa kunnan talouteen, elinkeino- ja toimintatukienhakijoiden yhdenvertaisuuteen, sekä kunnan ja valtion väliseen tehtäväjakoon. Tästä syystä asia tulee ottaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi otto-oikeuden nojalla, sekä kumota otto-oikeuden kohteena oleva päätös.

Tiina Föhr
Kunnanhallituksen jäsen